

Lednické rybníky – jako zvláště chráněné území

Lednické rybníky jsou v současné době národní přírodní rezervací, vyhlášené výnosem Ministerstva školství, věd a umění, dne 9.1. 1953. Rezervace byla zřízena k ochraně ptactva a jiné zvířeny, květeny a krajinného rázu a tvoří ji rybníky Zámecký, Mlýnský, Prostřední, Hlohovecký a Nesyt se spojovacími stokami.

Zřizovací výnos již neodpovídá svými náležitostmi současným požadavkům a to zejména stanovenou kategorií ochrany, způsobem stanovení bližších ochranných podmínek a ve způsobu identifikace hranice rezervace pomocí seznamu parcel. Současné vymezení zvláště chráněného území nezajišťuje ochranu všem cenným plochám v odpovídajícím rozsahu.

Dle ustanovení § 28 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (dále jen „zákon“) je **národní přírodní rezervace** definována jako *menší území mimořádných přírodních hodnot, kde jsou na přirozený reliéf s typickou geologickou stavbou vázány ekosystémy významné a jedinečné v národním či mezinárodním měřítku, které může orgán ochrany přírody vyhlásit za národní přírodní rezervace; stanoví přitom také jejich bližší ochranné podmínky. Využívání národní přírodní rezervace je možné jen v případě, že se jím uchová či zlepší dosavadní stav přírodního prostředí.*

Národní přírodní rezervace mají dány základní ochranné podmínky (§ 29 zákona). Na celém území národních přírodních rezervací je mj. zakázáno:

- hospodařit na pozemcích způsobem vyžadujícím intenzivní technologie, zejména prostředky a činnosti, které mohou způsobit změny v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci ekosystémů nebo nevratně poškozovat půdní povrch, provádět chemizaci, změnu vodního režimu a terénní úpravy,
- povolovat stavby
- vstupovat a vjíždět mimo cesty vyznačené se souhlasem orgánu ochrany přírody, kromě vlastníků a nájemců pozemků
- povolovat nebo uskutečňovat záměrné rozšiřování geograficky nepůvodních druhů rostlin a živočichů
- jezdit na kolech mimo silnice, místní komunikace a místa vyhrazená orgánem ochrany přírody
- vjíždět motorovými vozidly, kromě vozidel orgánů státní správy, vozidel potřebných pro lesní a zemědělské hospodaření,
- tábořit a rozdělávat ohně mimo místa vyhrazená orgánem ochrany přírody

Mezi způsoby hospodaření využívající intenzivní technologie, které jsou na území národní přírodní rezervace zakázány, patří např. chov ryb, chov vodní drůbeže, hnojení a vápnění rybníků, použití biocidů a manipulace s hladinou vody na vodních nádržích a rybnících v rozporu se schváleným manipulačním řádem, jehož změnu lze provést pouze na základě udělené výjimky. Manipulace s hladinou vody v souladu se schváleným manipulačním řádem je povoleným extenzivním způsobem hospodaření, které nezpůsobí změnu v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci ekosystému.

Uvedené základní ochranné podmínky dané pro národní přírodní rezervace způsobují na území NPR Lednické rybníky mnoho problémů, zejména při hospodaření na rybnících, při jejich rekreačním využívání a také při zajišťování nezbytného managementu.

Lednické rybníky jsou ekosystémem, který je formován trvalou více či méně intenzivní činností člověka a proto zvažuje ministerstvo životního prostředí vyhlášení Lednických rybníků v kategorii **národní přírodní památka**.

Dle ustanovení § 35 odst. 1 zákona je národní přírodní památka definována jako přírodní útvar menší rozlohy, zejména geologický či geomorfologický útvar, naleziště nerostů nebo vzácných či ohrožených druhů ve fragmentech ekosystémů, s národním nebo mezinárodním ekologickým, vědeckým či estetickým významem, a to i takový, který vedle přírody formoval svou činností člověk, může orgán ochrany přírody vyhlásit za národní přírodní památku; stanoví přitom také její bližší ochranné podmínky.

Změny či poškozování národních přírodních památek či jejich hospodářské využívání, pokud by tím hrozilo jejich poškození je zakázáno. Výjimku z tohoto ustanovení lze povolit pouze jako výjimku ze zákazu dle § 43 zákona.

Zákon umožňuje stanovení bližších ochranných podmínek, kterými je možné doplnit ochranný režim stanovený základní ochranou podmínkou a které lze stanovit s ohledem na konkrétní předměty ochrany. Trvalé hospodářské využívání území je možné (často žádoucí) v míře nepoškozující předmět ochrany,

S ohledem na výše uvedené definice a ochranné režimy je zřejmé, že u národních přírodních rezervací je cílem hospodářské využívání a zásahy do území tlumit a omezovat tak, aby byl vytvořen prostor pro uplatnění přírodních procesů v ekosystémech. Z definice pro kategorii národní přírodní památky lze dovodit, že míra intenzity využívání a hospodaření není rozhodující, limitující je zejména stav předmětu ochrany v daném území. Přípustný je tedy jakýkoliv způsob využívání či hospodaření pokud je prospěšný nebo alespoň neškodí předmětu ochrany.

Významnou změnou, která je dále zvažována je oddělení Zámeckého rybníka a jeho samostatné vyhlášení v kategorii národní přírodní památka. Zámecký rybník má jiný charakter, než ostatní Lednické rybníky, byl založen v místech meandrů řeky Dyje a je součástí zámeckého parku. Třetinu plochy rybníka zaujímá 15 ostrovů, které jsou parkově upraveny.

Dalším zvláště chráněným územím, které se v dané lokalitě nachází je Národní přírodní rezervace Slanisko u Nesytu. Pro uvedené území připravuje Správa CHKO Pálava podklady pro přehlášení v kategorii národní přírodní památka. Změna kategorie je navržena z důvodu nutnosti realizace velmi intenzivního managementu, který je nezbytný pro zachování předmětu ochrany, kterým je nejcennější moravská lokalita slanomilných rostlin.

Zpracovala Ing. O. Šuhájková
Ministerstvo životního prostředí
odbor zvláště chráněných částí přírody

Dne 1. září 2009